Број 238. У Новом Саду, у уторак 1 (14.) новембра 1911. Година XLVI.

„Застава“ излази сваки дан двапута а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

ПОГРЕБ дра Мише Михајловића.

О свечаном погребу великог сина нашег народа, дра Мише Михајловића, ми смо већ донели извештај у јучерашњем вечерњем листу „Заставе“, а донели смо и говор професора Милана Недељковића. Друге говоре донећемо сутра.

Допуњујемо наш извештај из Ср. Карловаца, да је смрт Мишина оглашена у Новом Саду, Дубици и другим местима.

Изасланства из појединих српских места радикалних организација било је толико, да нису могла ни да стигну, да изјаве своје саучешће породици покојниковој. Бележимо изасланства из Митровице, Новог Сада (међу њима изасланство од 7 чланица наше новосадске женске читаонице „Посестриме“) изасланство из Чортановаца, Бешке и других места. Своје саучешће изјавила је управа српске народне радикалне странке, управни одбор српске радикалне странке из Београда. Своје саучешће изјавио је патријарх Лукијан, епископ Змејановић, Љуба Јовановић, министар просвете из Србије. Радикали из Елемира (где се родио покојник), радикална организација из Војке, митровачка радикална омладина, будимпештанска српска академска омладина, вршачки радикали и многи други. Силне изјаве саучешћа стигле су покојниковој породици, дру Ђорђу Красојевићу, председнику радикалне странке и уредништву „Заставе“.

Др. Стеван Стојковић из Шида послао је, осим изјаве саучешћа породици, уредништву „Заставе“ овакав брзојав: Слава нека је незаборављеном Миши! Управи радикалне странке шиљем најдубље саучешће. Место венца прилажем сто круна фонду „Српскога Гласника“. Управа српске народне радикалне странке, уредништво „Заставе“, наше корпорације и многи Мишини пријатељи решили су, да место венца даду прилоге разне установе наше, јер је и Миша био увек противан венцима.

Оне хиљаде народа које су учествовале при погребу Мишином, и то не само учествовале, него и саучествовале, неће заборавити оне тренутке жалости, али ни оне дирљиве призоре при погребу, када се показало, да народ цени заслуге оних, који су свој живот посветили у служби народа.

* * *

Жалост у Београду.

Београд, 30. октобра.

Први телеграм о смрти покојника дра Мише Михајловића стигао је у Београд врло касно, у суботу у вече, те су покојникови многобројни пријатељи начелник и лични телефоном извештени о несрећи. Сви листови за недељу бали су тад већ закључени у то доба, те се жалосна вест није могла одмах објавити. Пресбаро је ипак у свом јутарњем извештају од недеље донео телеграм из Сремских Карловаца, да је Миша умро, да је сахрана у недељу по подне, да „стижу из других вароши изасланства да присуствују погребу овог родољубивог Србина“. Тај телеграм изашао је у свима данашњим београдским листовима. Иако је из Београда дошло више пријатеља покојникових за погреб, дошло би их много више, да је смрт могла бити на време објављена у београдским листовима. *Пријатељи Мишини у Београду решили су, да у место венца, за спомен његов приложе већи прилог некој од културних установа у овостраном Српству.*

Управа народне радикалне странке у Србији држала је баш своју седницу, у недељу пре подне, кад је стигао телеграм о смрти Мишиној. Сви присутни активни министри и прваци радикалне странке одали су сени покојника Мише пошту и послали породици покојниковој овај телеграм, који је стигао на сам погреб и учинио најбољи утисак у Сремским Карловцима:

Београд, 30. октобра пре подне.

Придружујемо се од свег срца вашој жалости за Мишом, добрим другом, родољубивим Србином и добрим радикалом.

Никола Пашић, Стојан Протић, др. Милован Миловановић, Андра Николић, Марко Трифковић, Аца Станојевић, Милан Капетановић Михајло Илић, Коста Стојановић, Настас Петровић, др Драгољуб Павловић, др. Момчило Ивковић, Мих. Косовљанин.

* * *

У име уредништва „Заставе“ опростио се *Јаша Томић* на гробу дра Мише Михајловића овим речма:

Тужни зборе! Драги Мишо!

Више од 20 година излазили су у „Застави“ чланци, што си их ти писао, а ти су чланци били потписани разним именима (Методије, Ненад и т. д.) само нису били потписани твојим именом. Ти си отворено радио на стварању српске народне радикалне странке, говорио си на зборовима кад је стваран радикални програм, био си члан управе радикалне странке, био си посланик, и свуда си међу првима говорио и истицао се као радикал. Били су сасвим други узроци, са којих ниси потписивао своје чланке и расправе.

Но нека су ма како разни потписи стављени били под твојим чланцима, ипак се видело, да је те чланке писала једна рука, да су изашли били из једног пера, да су имали једну исту душу, и да су пролазили кроз један зак. Свака реченица у тим чланцима говорила је: Мене је писао др. Миша Михајловић! То су знали сви, који су те лично познавали. Јер ти си писао сасвим онако, како си говорио, а говорио си увек онако како си мислио, а мислио си увек у напредном, радикалном правцу. У тим чланцима било је знања, искуства и духовитости. Ти су чланци, драги Мишо, много учинили, и ја ти се у име уредништва „Заставе“ топло захваљујем. А кад ти се захваљујем у име уредништва „Заставе“, имам на уму, да је „Застава“ стајала у великој служби српске народне радикалне странке, и да српска народна радикална странка стоји у великој служби народа.

Док сам ја био одговорни уредник „Заставе“, дотле су зраке твојих чланака дизале и мој углед, што је, ево отворено признајем, било без моје заслуге.

Други покојниче! С тобом се догодило нешто, што не треба и не може тако да остане. Други, чак и осредњи људи, стекли су својим радом у књижевности имена, ти си на пољу књижевности остао непознат за шире кругове. Управа српске народне радикалне странке и твоји пријатељи дужни су, да твоје чланке и расправе од трајне вредности, покупе и штампају под твојим именом. Тиме ће ти подићи најпречи споменик, ти ћеш отскочити као један од најдаровитијих у нашој публицистичкој књижевности, тиме ће се одужити теби, а задужиће и народ. И још велим само толико: Не било им просто, ако то не учине!

Драги Мишо! Не могу да одем данас са твог гроба, ако не додирнем још једну ствар. Ти добро знаш, да је било важних народних питања, када си се ти са твојим пријатељима договарао читаве дане, читаве ноћи, читаве недеље, па и месеце, и тражио најбоља излаза. У појединим питањима долазило је и до борбе, али то није значило да у српској народној радикалној странци није било потребна јединства. Тога бива свуда, бива и у породици када наиђу тешки дани. А тешки дани били су по нас увек, јер у политици зависи успех тако много од народне снаге, а снага нашег народа тако је мала. Требало је радити и урадити, а да се не сатремо.

Ти си тражио оно најбоље, ти си саветовао по најбољем знању, ти си у осамдесетим годинама прошлог века, када изгледаше, да је наша народна снага скршена, подметнуо широка леђа своја и заложио се сав, да се подигне малаксали дух и да се пође напред. После си ишао напред. Што си год могао учинио си, а могао си много. Та твоја заслуга остаће вечита. И остаје истина, да наш народ не би остао жив, да у редовима његовим нема људи, такав је био др. Миша Михајловић. Хвала ти, Мишо, и слава ти!

Политичке прилике у Угарској.

Кад је између Куенове владе и опозиције склопљено примирје, владини су листови грактали: да је сад осигурано примање законског предлога о уређењу војске. На то је јуче одговорио Јулије Јуст на великом народном збору у Суботици, где је протестовано против тих законских предлога, и тражено, да се уведе опште бирачко право. Јуст је рекао, да се чуди, што владини листови онако пишу и погрешно тумаче примирје. То примирје не значи, да је осигурано примање законских предлога о војсци. Његово је уверење и данас, *да се у Угарској не може успоставити мир све дотле док се не уведе опште, једнако и тајно бирачко право. Законски предлози о војсци морају се повући*, и најпре увести опште бирачко право, па тек нови сабор, који буде изабрат на основу општег бирачког права, нека одлучи о законским предлозима за уређење војске.

На данашњој саборској седници видело се, на шта су владини листови мислили, када су писали да су садањим примирјем између владе и опозиције осигурани војни предлози. Променом у саборском председништву, крај свију изјава од стране чланова садањег председништва, рачунају да ће се стати на пут оном многом поименичном гласању, нарочито у ствари поднесака и петиција сабору. Када су у данашњој саборској седници прочитане приспеле петиције, саборски председник Наваји изјавио је, да се петиције имају упутити петиционом одбору. Услед те председникове изјаве потекла је жива расправа, у којој су учествовали Јуст, Полоњи и Бањаји. Они су доказивали, да је председник дужан да стави предлог, да се приспели поднесци упуте дотичним одборима, а не може то учинити сам без пристанка саборског, просто својом изјавом. Председник Наваји остао је при своме мишљењу, да се петиције имају просто упутити петиционом одбору, да нема места предлогу, ни противпредлогу, па дакле ни гласању. Опозиција није хтела даље да расправља о тој ствари, јер по уговору о примирју до нове године неће тражити поименична гласања, али је Јуст изјавио, да ствар неће оставити на томе. — Тако је избило на видик, у што се уздала влада, али јој то уздање неће бити од вајде. Опозиција неће лако попустити од свога правилног тумачења саборског пословника, а и осим тога има још вездан других путева и начина да спречи, да војни предлови постану законом.

Споразум опозиције у Хрватској и Славонији.

Читамо у „Обзору“, да су изасланици српске народне радикалне странке преговарали у Загребу са изасланицима хрватско-српске коалиције. Постигнут је потпун споразум у погледу ужих избора, те ће се код тих избора коалиција и радикали међусобно потпомагати. У погледу постављања кандидата по срезовима није се могао постићи споразум, јер самосталци траже, да се њима уступе изборни срезови Митровица и Шимановци, на што радикали нису никако могли да пристану. Према том ће српска народна радикална странка поставити своје кандидате у свима срезовима, где има своје организације. Надамо се, да ћемо ускоро моћи обавестити своје читаоце о правом стању ствари.

Дају савет — а треба и да приме.

Српска земљорадничка задруга у Бијелој јавља, да су зликовци упали ноћу у задружни стан, те из ормана однели К 361·64, а оставили К 102, али су ухваћени, те је код њих нађено још 300 круна. Тим поводом „Привредник“ препоручује српским земљорадничким задругама да набаве гвоздене касе. Тај је савет без сваке сумње добар, па треба да га прихвате српске земљорадничке задруге. Али и они око „Привредника“ треба да прихвате наш савет, па да не намећу задругама касе од извесне фабрике, за које задруге више плате, него што би платиле на другом месту. Исто је тако и са набавком машина, које се добију јефтиније у гвожђарницама него непосредно из фабрике посредовањем оних око „Привредника“. Стога нека оставе српске земљорадничке задруге да саме набављају касе и машине, где им се боље свиди, јер посредовање оних у Загребу скупо стаје.

Чудо невиђено — победили подрепаши.

Овдашњи мунговски лист „Ујвидеки Хирлап“ доноси вест, да је при изборима општинских представника у Чуругу, Жабљу, Надаљу, Тителу, Госпођинцима, Ђурђеву и т. д. победила „српска народна“ т. ј подрепашка странка. Мунговски лист није слагао, кад је то тврдио, јер у истини су у тим местима победили подрепаши, које су предводили солгабирови и натароши Победили су вармеђаши, којима је лични интерес главно, а Српство и српски народ девета брига. Није дакле победила некаква „српска народна“ странка, која и не постоји, него је победила владина странка, коју предводе солгабирови и натароши, па да би ствар лепше изгледала, причају о некој српској народној странци. Оног тренутка, кад би натароши и солгабирови дигли руке и не би употребили своја добро позната кортешка средства, не би било од те странке ни трага. То је паприкашка странка, која је лане за посланике бирала куеновце. Имају се дакле чим и похвалити новосадски подрепаши, али наш народ вели: Од чега се паметан стиди, тим се луда поноси!

Кратке вести.

У Вршцу је прешла у православну веру супруга сликара Ђуре Јовановића заједно са сином Павлом и ћерчицом Софијом. Јовановић је родом из Вршца, а настањен је у Коложвару. Рођени је брат чувеном сликару Паји Јовановићу.

— У недељу је освећена обновљена црква у Јарковцу, (Банат). У свечаности је учествовало и вршачко српско певачко друштво.

— У Вршцу је 18 годишњи младић Матија Дресл убио свју 15 годишњу љубавницу Маришку Ласло, а затим и себе. Обоје су својевољно отишли у смрт, јер је њихову браку чињена препрека.

— Од 48 вирилаца у Белој Цркви (Банат) има 9 Срба, а од 10 заменика тројица су Срби. Према броју српских душа, то је леп број.

Напредак Срба у Фердину.

Пише нам пријатељ из Фердина у Банату: Овдашња Србадија прикупља се и напредује. У нашем атару била су два велика поседа (од 645 ланаца) у немачким рукама, које је купио Србин Пера Милорадовић из Панчева. Срби Фердинци полако прекупљују земљу од суседних инопленика, коју су њихови оцеви будзашто испродавали. Српска земљорадничка задруга савесно врши своју задаћу, па ће се услед тога фердинско Српство препородити, а томе је свакако допринео и наш вредни свештеник, Богдан Дејановић.

Пропадање самосталне странке.

Јово Радујковић, Станко Агаица, Матија Цревар, Ђ. Јеросимић, Марко Мркобрад и Стојан Цревар из Пијешћанице иступили су из самосталне странке, јер је обуставила борбу за српска права и светиње и несрпски се понела приликом истицања српске заставе на свесоколском слету у Загребу Буде Будисављевић хтео је да одржи изборничку скупштину у Перни, али су у скупштину дошла свега два изборника То је пренеразило Буду и његове пратиоце. На изборничку скупштину у Бовићу дошла су само два изборника и кобила попа Николе Милића. Самосталци виде свој пораз у вргомоском котару, па проносе вести, да ће дисиденти и радикали радити и гласати за владиног кандидата Лапчевића. На то др. Михаило Галогажа и други дисиденти изјављују, да је то лаж, те да ће они удружени са радикалима поставити за кандидата дра Младена Георгијевића, адвоката у Шиду. И у омладинским редовима губе самосталци, који су у скупштини друштва „Његуша“ протурили некакву одлуку о народном јединству, али од 78 гласова добили су само 47, па и то су скрпили присиљавањем штипендиста и помоћу најмљених букача.

Брзојави „Застави“

Стигли 31. октобра.

Угарски сабор.

Будимпешта. После расправе о петицијама продужена је расправа државног прорачуна. Говорио је независњак гроф Тодор Бањањи и Стеван Сабо.

Талијанско-турски рат.

Цариград. Посланик града Триполиса брзојавља турском сабору, да више хиљада Араб-својевољаца ратује против Талијана. — Посланик града Бенгазије, Јусуф Шетван, тражи, да се што пре пошље новчана помоћ борцима у Триполитанији. Бенгази се може лако повратити. Турске и арапске чете свакако ће напасти на град.

Цариград. Листови пишу, како ратовање у Јегејском Мору неће бити од користи Италији. Турска нема шта да изгуби напротив може имати само користи, ако рат продужи.

Револуција у Кинеској.

Шангхај. Варош Шифу без крви се предала револуционарима. Вођа револуционара изјавио је на позив заповедника царске војске да се преда, да ће му одговорити онда, када са војском уђе у Пекинг

Несрећан случај на аустро-угарској торпедњачи.

Пуљ. На торпедњачи Анаконди распукао се казан, те су рањена два ложача и један подофицир. Ложачи су подлегли задобивеним ранама.

Одговорни уредник
Мита Клицин.

!! ЗАРАДА !!

Штампарији др Св. Милетића потребна је **једна девојчица** која исправно и читко пише ћирилицом и латиницом и која има бар толику спрему у рачуну, да је по упутству кадра водити и некоје књиге. Плата по погодби.

Српска штампарија
1844 2 2 **Дра Св. Милетића.**

Парчетићева улица 35. бр.
! КУЋА !
ћошак, згодна за сваку радњу **ПРОДАЈЕ СЕ из слободне руке.** Ближи извештаји добијају се у самој кући 1865 2—2

СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА СИФИЛИС и болести венеричине коже :: и мокраћних органа ::
ДР. МИЛУТИН А. ПЕРИШИЋ
у БЕОГРАДУ — (Цветни трг)
убризгива Ерлихов лек (606) у жиле (вене) као и у мишиће, без болова и без локалне опште реакциј; лечи трипер по најмодернијим (француским) :: : методама. : ::
Врши сва микропска испитивања мокраће и сумњивих раница на сифилис (ултра микроскопија).
Ординира од 2—4 по подне и 7—8 у вече 1633 1—5

СВОЈУ КУЋУ
која постоји у Новом Саду у Алмашкој улици бр. 13 и у којој постоји
шпецерајска трговина
већ 40 година, и носи кирије преко 2000 круна
ПРОДАЈЕМ
из слободне руке по врло повољним условима, за које се ваља обратити у истој кући или на администрацију „Заставе“.
1437 9—10

Узми док је рано!
ДА ЛИ СУ ВАМ СВИЊИ БОЛЕСНИ?
па и ако нису, а ви одмах поручите чувени прашак „МАСТИН“ дра Трнкоци. За кратко време ће те се уверити, да свињи напредују. Код сваке кутије има упутство како се даје. Једна кутија 1/4 кг. 25 новчића. а поштом најмање 4 кутије шаље
Лука В. Вучковић
код „Шаргарепе“
1269 19 Нови Сад.
Препродавцима код 15 кутија рабат!
Нађеш се кајати!

ЧУДО ОД БУКВАРА!
Из овога буквара научи и **најстарији** човек **за 12 дана да чита** и пише. А премда има у буквару још 70 слика и много лепих и поучних приповедака, то је врло згодан за читање и онима који знају читати. **Имам преко 1000 признања.** Ко ми пошаље са поштанском упутницом 70 потура (филера) тај добија буквар са плаћеном поштарином. 1850 2 30
Љубомир Јовановић
шк. управитељ учитељ.
Хомоксил Temes m.

ЈЕФТИН ЗАЈАМ НА АМОРТИЗАЦИЈУ ПО 4—4½% од 10—66 година набављам по најповољнијим условима.
Трговачка агентура
Коста Ћосић,
Вел. Бечкерек,
1550 7—30 житна пијаца.

МАНУФАКТУРНА И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА
Велимира Ђурковића
у Турском Бечеју
потребује ДВА ПОМОЋНИКА и то једног старијег и једног млађег, који треба да знају сем српског језика мађарски и немачки говорити, и да су добри продавци, а који су вешти у аранжирању излога имају првенство.
1717 3—3

КЕСТЕНА
здравих и изабраних 5 кила пакет, разашиљем франко на позуку за 2 круне.
Н. Вурдеља,
1754 2—3 Топуско (Хрватска).

ЗА СВОЈУ ГОСТИОНИЦУ
ТРАЖИМ
ГОСТИОНИЧАРА,
који је уједно и ратарски кројач, а да зна и цивилно кројити за ратаре Србе. — За гостионицу потребан му је капитал 200 круна готовине. — Занатлије могу и са два-три помоћника овај посао предузети, пошто за кројача имаде доста посла. — Ближе извештаје даје
Игњат Кон,
Ferdinandfalva
1819 3-3 (Torontál v m.).

За моју творницу
Колачића и воштаних свећа
потребујем пет помоћника.
Првенство имају који могу ступити одмах. — Понуде са ознаком ступања треба упутити на
Мију Чупића,
1814 3 3 Нови Сад.

За своју кројачку радњу
потребујем
3—4 добра радника.
Плата добра, место стално. — Ступити могу одмах.
Матија Петровић,
1765 4—6 кројач, Тител.

БИЛИЈАРА
:-: НА ПРОДАЈУ! :-:
2 комада нови модерни махагони за карамбол билијара, 1 комад венде брет још ни два месеца не употребљаван са прибором заједно
ЈЕФТИНО СЕ ПРОДАЈУ.
JOHANN SCHMIDT
1733 6—9 Bacsfeketehegy.

Електрична штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.